

Til lovforslag nr. L 136. Betænkning afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 21. marts 1985

Betænkning

over

Forslag til lov om værnepligtsorlov

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til skriftlig besvarelse til arbejdsministeren.

Mundtlige og/eller skriftlige henvendelser er modtaget fra:

Dansk Arbejdsgiverforening,
Forretningsudvalget for værnepligtige menige,
Landskontaktudvalget for civile værnepligtige,
Forretningsudvalget for værnepligtige sergenter og sergentelever samt
Landstalsmandsudvalget for værnepligtige i civilforsvaret.

Udvalget ønsker at udtale, at såfremt der sker ændringer i vilkårene for de værnepligtiges tjenestetid, der vil få indflydelse på deres retsstilling efter bestemmelserne i dette lovforslag, forventer udvalget, at reglerne tages op til revision.

I forbindelse med de i lovforslaget omhandlede tidsfrister forventer udvalget, at de i besvarelsen af spørgsmål 5 nævnte foranstaltninger iværksættes, jfr. bilaget til betænkningen.

Udvalget lægger i den forbindelse særlig vægt på det i nævnte besvarelse anførte om, at »AF har imidlertid mulighed for at – og bør – være særlig opmærksom på de beskæftigelsesmæssige vanskeligheder, som særlige grupper på arbejdsmarkedet måtte have, herunder også gruppen af hjemsendte værnepligtige.«

Herefter indstiller et *flertal* (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis, det radikale venstres og venstresocialisternes medlemmer

af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af flertallet stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (det konservative folkepartis, venstres, centrum-demokraternes og kristelig folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Mindretallet ønsker at fremhæve, at det af flertallet stillede ændringsforslag under nr. 1 i praksis alene vil medføre, at *ingen* lærlinge og elever fremover kan blive på deres hidtidige arbejdsplads i tiden mellem en uddannelses afslutning og starten af værnepligtstjenesten. Mindretallet anser dette som en uacceptabel forringelse af de pågældendes muligheder, uden at der opnås noget som helst herved.

Mindretallet ønsker videre at fremhæve, at de af flertallet stillede ændringsforslag under nr. 2 og 3 vil forrykke den balance mellem de tre involverede grupper – de værnepligtige, deres arbejdsgiver og de eventuelle vikarer – som lovforslaget lægger op til. Ændringsforslaget under nr. 3 vil endvidere forringe kontakten under værnepligten mellem arbejdsgiveren og lønmodtageren.

Ændringsforslag

Af et *flertal* (S, SF, RV og VS):

Til § 1

1) 2. pkt. affattes således:

»Hvis et ansættelsesforhold følger i umiddelbar forlængelse af lære-, elev- eller praktiktid, medregnes denne i de 9 måneder.«

Til § 5

2) Paragraffen udgår.

Til § 6

3) *Stk. 1* affattes således:

»En værnepligtig lønmodtager, der udnytter sin ret til fravær efter § 2, skal under af-tjeningen af værnepligten underrette arbejds-giveren om, hvornår han påregner at genop-tage arbejdet efter aftjent værnepligt. Under-retningen skal gives mellem 3 og 4 måneder før det forventede hjemsendelsestidspunkt.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Forslagsstillerne finder det rimeligt, at læ-

retid m.v., der er gået umiddelbart forud for et ansættelsesforhold, medregnes i de 9 måneder, som er betingelsen for, at en værnepligtig er omfattet af loven.

Til nr. 2

Forslagsstillerne mener ikke, at arbejdsgiveren skal kunne kræve en erklæring om, at den værnepligtige agter at udnytte sin ret til orlov.

Til nr. 3

Ændringsforslaget indebærer, at den værnepligtige skal underrette arbejdsgiver om sin tilbagekomst én gang i løbet af værnepligts-tjenesten og ikke to gange som foreslået af arbejdsministeren.

Flemming Jensen (KF) fmd. Henning Andersen (KF) Bo Kristensen (KF)

Jette Thomsen (KF) Jens Peter Jensen (V) Tørnæs (V) Bente Juncker (CD)

Kofod-Svendsen (KrF) Jytte Andersen (S) Svend Auken (S) Bakholt (S)

Søren B. Jørgensen (S) nfmd. Kaj Poulsen (S) Lilli Gyldenkilde (SF)

Ole Henriksen (SF) Elisabeth Bruun Olesen (VS) Lone Dybkjær (RV)

Partierne FP og FD havde ikke medlemmer i udvalget.

Et af udvalgets spørgsmål til arbejdsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 5:

»Vil arbejdsministeren tage initiativ til – eller skabe sikkerhed for – at forsvarets erhvervsvejledning bliver tilrettelagt således, at de værnepligtige klart og tydeligt bliver gjort opmærksom på varslingsbestemmelserne?

Vil det være muligt i forbindelse med den skriftlige indkaldelse at gøre den værnepligtige opmærksom på underretningspligten?

Findes der i dag cirkulærer, der påbyder AF-kontorerne at tage særlige hensyn til de værnepligtige, der er uden beskæftigelse ved hjemsendelsen?

I benægtende fald, vil arbejdsministeren være indstillet på at udstede et cirkulære, der påbyder AF-kontorerne at tage særligt hensyn til de værnepligtige, der ikke vil blive omfattet af loven, og som er uden beskæftigelse ved hjemsendelsen?»

Svar:

På baggrund af oplysninger fra forsvarsministeriet, indenrigsministeriet og arbejdsdirektoratet kan jeg oplyse følgende:

Pjecen »Session og indkaldelse« udsendes for sessionsbehandlingen af indenrigsministeriet. Pjecen revideres 2 gange årligt. Den næste reviderede udgave udsendes i september 1985 og vil i givet fald kunne indeholde oplysninger om lov om værnepligtsorlov, herunder bl.a. om de gældende varslingsbestemmelser og om underretningspligten over for arbejdsgiveren. Under selve sessionsbehandlingen gives en orientering om mulighederne for aftjening af værnepligt. Ved denne lejlighed vil de sessionsbehandlede igen kunne blive gjort opmærksom på lov om værnepligtsorlov, bl.a. med henvisning til den allerede modtagne pjece »Session og indkaldelse«. Under værnepligtstjenesten i forbindelse med den erhvervsvejledning m.v., der gives den værnepligtige ifølge gældende bestemmelser, jfr. besvarelsen af spørgsmål 15, vil lov om værnepligtsorlov blive gennemgået,

især med henblik på at sikre, at den værnepligtige overholder lovens varslingsbestemmelser.

I forbindelse med de indkaldelsesordrer, der vil blive udsendt fra efteråret 1985, vil det være muligt i den medfølgende pjece »Orientering ved indkaldelsen« at gøre den værnepligtige opmærksom på underretningspligten over for arbejdsgiveren. På tilsvarende måde vil det i indkaldelsesordren til aftjening af værnepligt i civilforsvaret og ved civilt arbejde være muligt at gøre den værnepligtige opmærksom på underretningspligten efter lovforslagets § 4.

Der findes ikke i dag cirkulærer, der påbyder AF-kontorerne at tage særlige hensyn til de værnepligtige, der er uden beskæftigelse ved hjemsendelsen.

Hovedprincippet i lovgivningen om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. er, at ledige job formidles til alle arbejdssøgende på lige fod. De eneste undtagelser herfra er ordninger, hvor særlige grupper af ledige eller pladssøgende ansættes med tilskud. I dette hovedprincip ligger, at det er AFs opgave at formidle den bedst kvalificerede til det enkelte ledige job, og at det er arbejdsgiveren, der bestemmer, hvem der skal have jobbet.

Der har fra tid til anden været rejst ønske om, at der administrativt skulle gives den ene eller den anden gruppe af særlig vanskeligt stillede fortrinset i AFs formidlingsarbejde. Herved bemærkes, at fortrinset for én gruppe i sagens natur ville stille andre grupper ringere. AF har imidlertid mulighed for at – og bør – være særlig opmærksom på de beskæftigelsesmæssige vanskeligheder, som særlige grupper på arbejdsmarkedet måtte have, herunder også gruppen af hjemsendte værnepligtige.

Jeg har på baggrund af ovenstående ingen overvejelser om at udsende et cirkulære som det i spørgsmålet anførte.